

Beszámoló a Dombóvári Helytörténeti Gyűjtemény 2023. évi tevékenységéről:

A Dombóvári Helytörténeti Gyűjtemény 2023-ban is folytatta múzeumi, közösségi, közművelődési tevékenységét. A 2022. év második felében kialakult energiaválság és az ahhoz kapcsolódó rendelet alapján a gyűjtemény 2022. év október közepétől csak előzetes bejelentkezés alapján, csökkentett nyitvatartási időben fogadott látogatókat. Rendes nyitvatartási időben 2023. május 2-től tudunk látogatókat fogadni.

1. Állandó kiállítások:

1. Évezredek Emlékjelei – állandó helytörténeti kiállítás 3 teremben (2018)
2. Néprajzi szoba (2004;2020)
3. Nyomdatörténeti kiállítás (2004;2009)
4. Mester és tanítványai (2020)
5. Galéria - a helyi képzőművészek alkotásai (2004;2020)

1.1 Az év során az alábbi **időszakos kiállítások** voltak láthatóak a szervezésünkben:

1. A SZAKKÖR „Tudásunkkal kézenfogva a közösségekért” - kiállítás a Nemzeti Művelődési Intézet által indított országos program helyi szakköreinek munkáiból
Megnyitó: 2023. május 12. péntek 17 óra
A kiállítást megnyitotta: Pálné Oswald Éva gyöngyfüző népi iparművész
Közreműködött: Zsabokorszky Ferenc és Kerényi Kata (hegedű, koboz)
Kiállító szakköreink: hímző, vesszőfonó, mézeskalács díszítő, tojásfestő, nemezelo.
Szakkörvezetők: Dr. Pappné Farkas Gabriella, Eigenbrótné Éva Andrea, Miklós Edit, Molnár Éva, Takácsné Csikvári Ivetta.

2. *Az eszperantó 100 éve Dombóváron* - kiállítás a helytörténeti gyűjtemény anyagából.
Megnyitó: 2023. november 18. szombat 16 óra
A kiállítást megnyitotta: G. Nagy Róbert, a DURA Dombóvári Eszperantó Barátok vezetője
Közreműködött a Dombóvári Evangélikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola zenetanára és növendéke, Pápai László és Müller Emma. A programot megtisztelte jelenlétével Dr. Wacha Balázs a nyelvtudomány kandidátusa, az MTA tudományos főmunkatársa, eszperantó író, Szabolcs István nyugalmazott banki tisztviselő, a Magyarországi Eszperantó Szövetség korábbi elnöke, a világszövetséghez delegált nagykövete.

1.2 Látogatottság

Az állandó és időszakos kiállításainkat és az ahhoz kapcsolódó különböző közönség programokat összesen 1722 fő látogatta. Csoportos látogatást (tárlatvezetés, előadások, múzeumandragógia, civil programok) 24-et számoltunk, múzeumismereti és múzeumpedagógiai foglalkozáson 615 különböző életkorú kisgyermek és tanuló vett részt szaktanár kíséretében. Felnőtt kereső 724, a nyugdíjas korú látogató 156 fő volt.

1.3 Megjegyzések:

1. Dombóvár Város Önkormányzatának október 14-i képviselő testületi 193/2022. (X. 14.) Kt. határozatában foglaltaknak megfelelően a Dombóvári Helytörténeti Gyűjtemény 2022.10.17-től-2023.05.02-ig csökkentett látogatási időben tartott nyitva. A digitalizálást végző munkatársak ezen idő alatt a művelődési házban dolgoztak.
2. A [2016. évi CLVI. törvény](#) alapján a szálláshelyek után a vendéglátó üzletek és a turisztikai attrakciókat nyújtó intézményeknek is csatlakoztak a Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ (NTAK). A törvény június 1-től a kiállítások látogatásáért és egyéb szolgáltatásokért bevételt könyvelő múzeumi kiállítóhelyeket, gyűjteményeket pénztárgépet vásárlására, üzemeltetésére kötelezte, a bevételekről folyamatos elszámolási kötelezettséggel, informatikai rendszer segítségével. Figyelembe véve a gyűjtemény csekély éves bevételeit és a pénztárgép vásárlásának, üzemeltetésének magas költségeit, az intézményvezető kérte a Humán-, és Pénzügyi Bizottságtól a használati szabályzat módosítását, a gyűjtemény ingyenes látogathatóságát, az egyéb szolgáltatások ingyenes igénybevételi lehetőségét. A Bizottság 48/2023 (V.25.) határozatában jóváhagyta a Dombóvári Helytörténeti Gyűjtemény használati és szolgáltatási szabályzatának módosításait, amely határozat június 1-én lépett érvénybe.
3. Az Illyés Gyula (1902-1983) író, költő, drámaíró 120. születésnapja (2022. november 2.) alkalmából a gyűjteménybe tervezett „Egy napon megkedveltem Dombóvárt, és végre otthon éreztem magamat benne” – című hely- és családtörténeti kiállítást a gyűjtemény csökkentett nyitvatartása miatt 2023. január 22-én a Magyar Kultúra Napján nyitottuk a művelődési házban (a megvalósítás nyertes NKA pályázatból történt).
4. A gyűjtemény kiállítótermeiben megtartott előadásokon a termék méreteiből adódóan maximum 20-25 főt tudunk fogadni, ezért a nagyobb érdeklődésre számot tevő kiállításokat, előadásokat, közösségi programokat a művelődési házban tartottuk meg.

2. Közösségi programjaink, kiemelt események:

1. Március 10-én a Földi István Könyvtárral közösen csatlakoztunk a Beporzók Napja című országos programhoz, amelyre játékos előadással, vetítéssel, méhész közreműködésével vártuk az óvodásokat és kisiskolásokat.
2. A város hete programsorozathoz csatlakozva március 30-án kvízt szerveztünk a művelődési házban található kávézóban. A vetélkedőt helytörténeti vonatkozású kérdésekből állította össze Takács Istvánné helytörténeti kutató, Óri Gábor, Balipap Zsuzsa, Kiss Barbara a Dombóvári Kulturális Szolgáltató Központ munkatársai. Ezen alkalomból jelent meg a Neves Dombóvári Évfordulók 2023 című kiadvány (kiadó: Dombóvári Városszépítő és Városvédő Egyesület, összeállította: Takács Istvánné, kiadványszerkesztő: Óri Gábor). A kiadvány 200 példányban készült, ingyenesen vehették át a helytörténet iránt érdeklődők.

3. Április 6-án a művelődési házzal, a könyvtárral és kézművesekkel közösen húsvétváro kézműves foglalkozásra vártuk a családokat a gyűjtemény előkertjébe. Nyusziimogató, tojásfestés-gicázás, mézeskalácsdíszítés, papírdíszítés, tojástartókészítés várta az érkező családokat, gyermekeket.
4. Május 28-án Hősök Napja ünnepséget tartottunk a város önkormányzatával és a városszépítőkkal közösen. Közreműködött a DOZE, Kőszegi Csaba Valér és Müller Ádám (helyszín: Hősök szobra, helytörténeti gyűjtemény).
5. A Múzeumok Éjszakája (június 24.) kiemelt esemény a városi rendezvények között, amelyhez 2023-ban 9 intézmény, helyszín csatlakozott. A programban résztvevő helyszínek képviselőivel előzetes egyeztetések, megbeszélések zajlottak, ezt követően lett összeállítva az est menetrendje. A korábbi évekhez hasonlóan két külső helyszín (Madárvárta, Szőlőhegyi Alkotóház) is csatlakozott a rendezvényhez, a kiállítóhelyek között gumikerekes kisvonat közlekedett.
6. A Múzeumok Éjszakáján az időszakos kiállítások közül a Nemzeti Művelődési Intézet által indított, a művelődési házban működő szakkörök munkáiból májusban nyílt kiállítást (hímző, nemezelő, vesszőfonó) lehetett megtekinteni, illetve ezen a napon 19 órakor nyílt Csósz István fafaragó kiállítása, amelyet Balipap Zsuzsa nyitott meg. Az este folyamán közreműködött a Keptár zenekar, az érdeklődőket, kézműves termékekkel, „szakköri” bemutatókkal vártuk, a program a Kapos Táncegyüttes fellépésével és tűzgrásával zárult.
7. *Az eszperantó 100 éve Dombóváron* – kiállítás megnyitóján (november 17.) Szabolcs István Giesswein Sándor pápai prelátus, akadémikus, íróról, a magyarországi eszperantó mozgalom meghatározó személyiségéről tartott egy rövid előadást. Wacha Balázs eszperantóul köszöntötte a megjelenteket, majd nyelvi játékokra hívta a hallgatóságot Petőfi Sándor eszperantóra fordított verseinek segítségével. A kiállítást G. Nagy Róbert, a DURA Dél-Dunántúli Regionális Eszperantó Alapítvány korábbi elnöke, a Dombóvári Eszperantó Barátok vezetője, a kiállítás ötletgazdája nyitotta meg, felelevenítve az eszperantó történetének országos és dombóvári eseményeit.

3. Gyűjteményi munka, belső szervezeti élet, szakmai feladatok-kapcsolatok

- Folytatódott a Koncz-hagyaték üvegnegatívjainak digitalizálása, az év végére 6000 db üvegnegatív került feldolgozásra (tematikus csoportokban, információk táblázatokban).
- Folytatódott a múzeumi anyag rendszerezése, feldolgozása, kiállítások előkészítése
- Gyarapodás: (hely)történet 1677 db, néprajz 8 db, régészet 9 db, összesen: 1694 db. Az év folyamán a történet terület gyarapodott jelentős mértékben.
- A nyár folyamán folytatódott a Dombói-vár ásatása Berta Adrián régész vezetésével. A munkaeszközök egy részének tárolásához biztosítottuk a gyűjtemény hátsó raktárát, az adminisztratív munkákhoz a gyűjtemény időszaki termét.

4. Múzeumpedagógia

Múzeumpedagógiai kínálatunk 4 nagy korszakot, témakört feldolgozó tanórát (Néhány gondolat az őskorról, IOVIA ébresztése, Tinódi és kora, Az Esterházyak Dombóváron), illetve 2 „kedvcsináló foglalkozást” (Ismerkedés a múzeummal, Mi van a ládikóban?) is tartalmaz. Az „Egy tárgy felismerése” – a gyűjtemény agyagára épülő játékos foglalkozást több korosztály számára állítottuk össze.

Munkahelyteremtés

A DKSZK, azon belül a helytörténeti gyűjtemény a Magyar Nemzeti Múzeummal kötött szerződés alapján 3 fő kulturális közfoglalkoztatott segítségével végezte a múzeumi (háttér) feladatokat. Technikai eszközfejlesztést valósítottunk meg: Epson filmnegatív/pozitív szkennert vásároltunk, folytatódott a tárgy- és dokumentumfotózás, a többlépcsős digitalizálás, a kiállítások digitális tartalmainak összeállítása: Illés-Illyés kiállítás, Gunaras 50 fotósorozat, a kesztyűgyári munkafolyamatok fotói, a Szakkör kiállítás fotói, Szarvas Antal helytörténeti fotói, a korábbi tanácsi híradók fotói, Kertváros 60 fotóválogatás, Szepessy fotók stb. (szkennelés, rövidfilmek-videók, fotósorozatok, PPT-k). A programban való részvételnek köszönhetően az intézmény is részt vállalt a helyi munkahelyek megteremtésében.

5. Kommunikációs csatornák

A múzeumi hírek, információk elsősorban a Facebookon és a helyi hirdetőújságokon keresztül jutnak el közönségünkhöz. Facebook oldalunknak köszönhetően, könnyebbé és sokkal interaktívabbá vált a látogatókkal való kapcsolattartás.

A Tolna Táj Televízióval történő együttműködésünknek köszönhetően programjainkról, eseményeinkről többször jelent meg videóanyag az online csatornán.

Dombóvár, 2024. 02. 04.

.....

Müller Ádám

DKSZK igazgató